

La guerrilla musulmana continua viva

## El conflicte oblidat del sud de les Filipines

“Moros” i cristians continuen enfrontant-se després de molts anys en un clima permanent de violència.

**Z**amboanga és una ciutat costanera del sud-oest de Mindanao, una de les illes musulmanes de les Filipines. La seva bellesa contrasta amb la violència que s'hi viu. Des del mirador de l'hotel Lantaka es pot contemplar la magnífica badia on hi ha ancorats alguns trimarans.

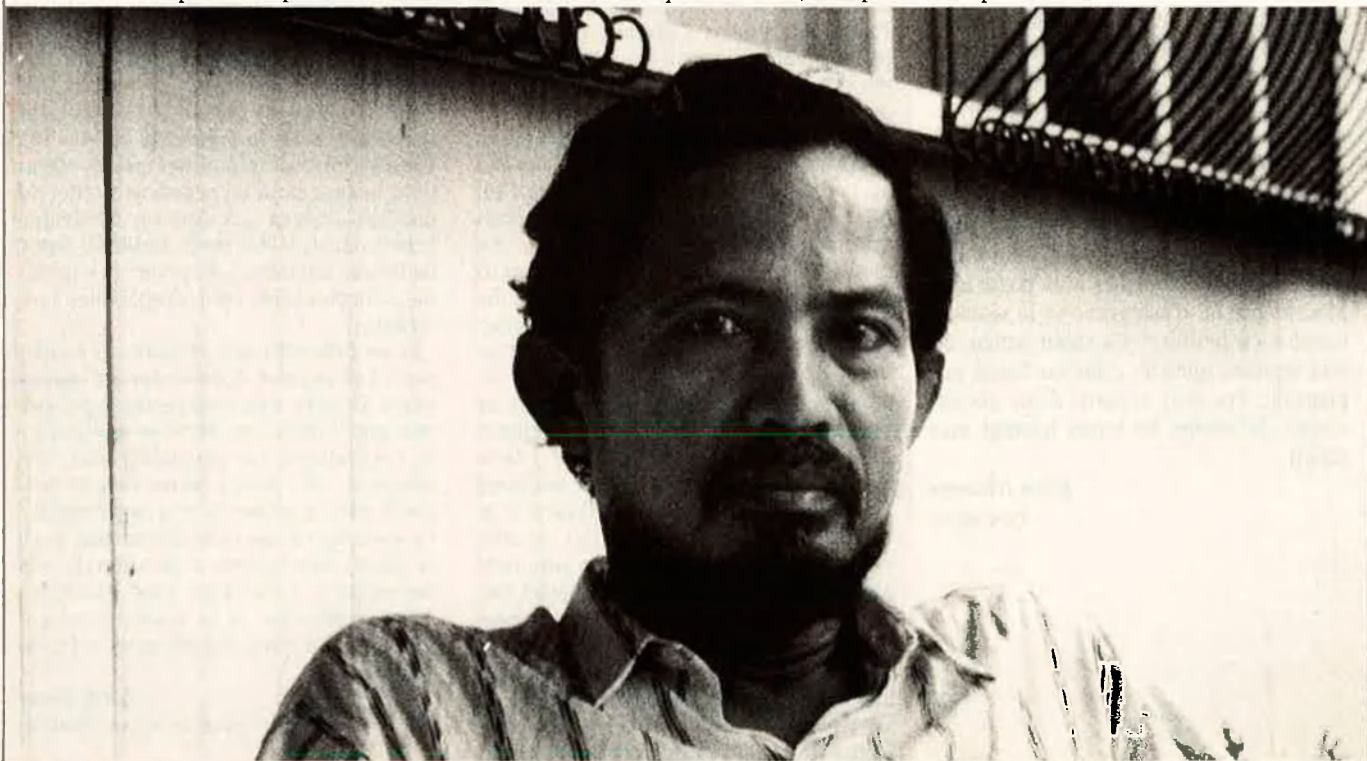
Aquesta ciutat, que té l'aspecte esgavellat de tantes capitals del tercer món, encara conserva alguns carrers que inviten a passejar i els seus habitants són cordials i hospitalaris, tot i que es troben separats en dues comunitats: la comunitat dels cristians, que comprèn un 64% de la població, i la dels musulmans o “moros”, el 36% restant. Al seu torn, els cristians estan dividits ètnicament en “zamboanguenos” que parlen “chabacano”, una amalgama de castellà corromput amb aportacions d'al-

tres llengües filipines, i immigrants procedents d'altres illes de l'arxipèlag. Els musulmans pertanyen també a grups ètnics diferents, com els “subanon”, “samal”, “badjao”, “tausug”, etc.

Els “zamboanguenos” sempre han considerat la seva ciutat com un illot cristià en una regió hostil on els “moros” són majoria. I, actualment, encara que les activitats de la guerrilla autonomista musulmana hagin minvat, un profund recel s'ha instal·lat entre les dues comunitats. El passat mes d'agost quatre persones morien i quaranta-set eren ferides en un atemptat amb granades dins una església en plena cerimònia.

Però seria massa simple atribuir aquests fets i altres de semblants i sovintejats al fanatisme religiós. Fóra millor, per a intentar de comprendre'ls, fer una passejada als barris habitats pels “moros”, a la pe-

rifèria de Zamboanga: barris com Rio Hondo, Campo Muslim o Mariki, on els habitants viuen en palafits construïts sobre aigües on s'acumula el fem i la brutícia. Barris on no és difícil de veure xiquets amb el ventre inflat per mala nutrició, que resulta en un elevat índex de mortaldat infantil, ja que afavoreix l'aparició de malalties com la malària, el tifus o la disenteria. Aquí la promiscuïtat, la misèria i la delinqüència arriben a cotes difícils de creure, i contrabandistes, pirates o segrestadors hi han trobat refugi segur, perquè la policia i l'exèrcit, institucions proclius al suborn i a la corrupció, hi troben la feina massa complicada. No és estrany, doncs, que per als militants del MNLF (Front Nacional d'Alliberament Moro), el grup guerriller més important, sigui aquest un medi social de fàcil penetració.



Zain Jali, portaveu del MNLF a Zamboanga.

Zamboanga és la porta d'accés a les illes més meridionals de les Filipines, com Basilan, Jolo o Tawi-Tawi, situades entre Mindanao i Borneo. Dels seus molls parteixen els vaixells que recorren amb passatgers i mercaderies tota la regió. Vaixells que sempre han de dur a bord una forta escorta militar per causa dels pirates que infesten aquestes aigües. Aquí és on la "qüestió musulmana", per a utilitzar l'eufemística expressió dels mitjans de comunicació filipins, assoleix la seva veritable dimensió. "Qüestió" que, en aquestes illes on els "moros" són majoria té dues cares: d'una banda, l'enfrontament entre "moros" i cristians, i d'una altra, la rivalitat entre les diverses ètnies musulmanes. I, com a rerefons, el problema de la possessió de la terra.

No fa gaire, el governador de l'illa de Basilan, el musulmà i ex-líder del MNLF, Gerry Salapuddin, denunciava la prolife-



La bellesa de les Filipines contrasta amb la violència que s'hi viu.

P. SANJUAN

ració de grups de sicaris que, a sou de propietaris rurals i polítics, practiquen de forma sistemàtica la violència i el terror. Popularment són coneguts amb el terme onomatopèic de *tadtad*, el so del matxet.

Felipe Castro, àlies *Commander Cordobés* és el fill d'una rica família de propietaris cristians i cap d'un d'aquests grups "tadtad". Alt, cepat, amb una llarga trena, mocador al cap i un *bolo* (matxet) de considerables dimensions al cinyell, exhibeix una profunda cicatriu, resultat d'un bíceps mutilat per les bales. Sembla eixit d'un film de Sandokan.

Nosaltres som testimonis de la violència i perillositat del personatge i dels seus sicaris quan, en un encontre fortuït amb ells, tan sols la sort ens va salvar d'un segrest imminent o d'alguna cosa pitjor. A Castro, els guerrillers musulmans li mataren el germà i ara es dedica a sembrar el terror

entre els "moros" que reclamen terres perdudes per la força a mans del seu pare. Això i a l'extorsió, cal afegir-hi el control del joc i el segrest dels rics comerciants xinesos que habiten Isabela o Lamitan, principals poblacions de Basilan.

Però ¿quina és la raó d'aquesta situació d'extrema violència? Ja els espanyols buscaren el suport de colons procedents de les illes cristianitzades del nord per establir-se en una regió on es mantenia ben alt l'esperit de rebel·lió, gràcies al caràcter mobilitzador que sempre ha tingut l'islam. Amb els americans i, més endavant, amb la independència definitiva, el flux migratori en aquestes terres tan riques en fruita, perles i peix augmentà. Els cristians novinguts es dedicaren durant dècades a apropiarse d'unes terres que sempre havien conreat els "moros", però que no tenien propietaris legals establerts per una llei escrita. L'exèrcit i les milícies civils creades per Marcos feren un paper fonamental en un procés darrere el qual hi havia l'estratègia de Manila, encaminada a dominar una regió refractària a integrar-se al nou estat filipí.

Només en aquest context és possible d'entendre la guerra que va esclatar amb tota cruïda a principi dels setanta i que encara manté, malgrat l'esmoreïment i la rendició d'alguns comandants guerrillers, importants territoris d'aquestes illes sota el control del MNLF. Últimament els "moros" han volgut recuperar terres, però s'han trobat de nou amb la violència dels propietaris i amb el silenci còmplice dels polítics i del govern, que troba en el *Commander Cordobés* l'aliat natural per a no perdre el control d'unes illes sempre problemàtiques.

Però si aquesta lluita per la propietat de les terres que enfronta "moros" i cristians és el factor fonamental que explica la violència, no són pas menyspreables els conflictes que esclaten entre els diversos grups ètnics musulmans. El més important dels quals és dels *tausug*. Majoritaris a l'illa de Jolo, són els musulmans més bel·ligerants i constitueixen la base militant del MNLF. El seu caràcter expansionista s'accentuà durant la guerra ja esmentada, que els va empènyer a establir-se en zones de Mindanao, Basilan, on mantenen conflictes territorials amb els *yakan*, i *tawi-tawi*, i on malden per arrabassar el control de la pesca als *samal* i als *badjao*, extremadament pacífics i que són víctimes de l'explotació, la marginació i del crim despietat.

Carles Solís  
Pablo Sanjuan

